

ทุกข์ของคนไม่มีบัตรประชาชนสมาร์ทการ์ด

ผศ.สุพล พรหมมาพันธุ์

คณะเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยศรีปทุม

ลงตีพิมพ์ในหนังสือพิมพ์ไทยโพสต์ ปีที่ 15 ฉบับที่ 5251 วันอาทิตย์ที่ 20 มีนาคม พ.ศ. 2554 หน้า 5

ผมเป็นคนหนึ่งที่มองเห็น **ความทุกข์ของคนไม่มีบัตรประชาชนสมาร์ทการ์ด** เนื่องด้วยเพราะเป็นอาจารย์ เมื่อวันที่ 14 – 25 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2554 ที่ผ่านมาเป็นช่วงของการสอบปลายภาค 2/2553 ของนักศึกษามหาวิทยาลัยศรีปทุม การเข้าสอบของนักศึกษานั้น นักศึกษาทุกคนต้องมีบัตรประจำตัวนักศึกษา หรือบัตรประชาชน หรือบัตรอื่นใดก็ได้ ที่มีภาพถ่ายแสดงอัตลักษณ์ตัวตนที่ชัดเจน เช่น ใบอนุญาตขับขี่ เป็นต้น จึงจะอนุญาตให้เข้าห้องสอบได้ จากกรรมาที่ได้อบรมตรวจบัตรของนักศึกษา ปรากฏว่า มีนักศึกษาใหม่ จำนวนหนึ่งที่ยังไม่มีบัตรนักศึกษา หรือมีบัตรนักศึกษา แต่ลืมเอามา และใช้บัตรประชาชนแทนได้ และมีอีกจำนวนมากที่ถือบัตรใบเหลืองมาขอเข้าห้องสอบ บ้างก็มีถ่ายสำเนามา เพราะยังไม่ มีบัตรประชาชนสมาร์ทการ์ด แต่ถ้าเป็นการถ่ายสำเนา มา อาจารย์ต้องให้นักศึกษาลงไปเขียนใบอนุญาตเข้าห้องสอบที่ห้องกรรมการกลาง ซึ่งคณะกรรมการกลาง ต้องค้นหาประวัตินักศึกษาที่มีรูปแสดงตัวตนชัดเจน ในสารบบของมหาวิทยาลัย และให้อาจารย์ที่ปรึกษาหรือกรรมการกลางเซ็นรับรอง พร้อมพิมพ์แนบใบอนุญาตเข้าห้องสอบมาจึงจะเข้าสอบได้ แต่ที่แปลกไปกว่านั้น นักศึกษาที่เข้าสอบบางคน **มีการแสดงบัตรใบสีชมพูปลอมมาด้วย** จากการสอบถามทราบว่า ทำบัตรใบเหลืองหาย ทางกรรมาจึงออกใบสีชมพูมาให้แทน และต้องกลับไปขอที่ต่างจังหวัดที่ตนเองสังกัดอยู่เท่านั้น ไม่เหมือนกับการต่ออายุบัตรประชาชน ซึ่งสามารถต่อที่ไหนก็ได้ทั่วประเทศ นักศึกษาผู้ซึ่งไม่มีบัตรแสดงตนอย่างใดอย่างหนึ่งข้างต้น เคยมีไม่ได้เข้าสอบมาแล้วเป็นจำนวนมาก เป็นที่ทราบกันดีว่า นักศึกษาส่วนใหญ่ที่อาศัยศึกษาเล่าเรียนอยู่ในกรุงเทพฯ 70% มีภูมิลำเนาอยู่ต่างจังหวัด เพราะฉะนั้น การเดินทางไปมาที่ต่างจังหวัด เป็นเรื่องที่ยากลำบากพอสมควร ยิ่งเมื่อ 4-5 ปีก่อนหน้านั้น การไปทำบัตรประชาชน หรือต่ออายุบัตรประชาชน ต้องใช้เวลาร่วมครึ่งวัน หรือ 1 วันเต็มๆ โดยเฉพาะช่วงใกล้เทศกาลอย่างสงกรานต์ด้วยแล้ว ที่ว่าการอำเภอจะคลาคล่ำไปด้วยผู้คนจำนวนมาก กรณีที่ทางการยังไม่สามารถออกบัตรประชาชนสมาร์ทการ์ดให้กับผู้ถือบัตรใบเหลืองได้ และต้องรออนานเป็นเวลาแรมปีนั้น นับเป็นความทุกข์ยากทรมานของประชาชนหลายประการ คือ (1) บัตรใบเหลืองมีขนาดใหญ่เท่ากระดาษ A4 ยากต่อการพกพา, (2) ไม่ทนทานเปื่อยน้ำได้ง่าย, (3) เมื่อทำบัตรใบเหลืองหายยุ่งยากต่อการไปต่ออายุ, (4) ยากต่อการปลอมแปลง เป็นต้น

บัตรประชาชน ถือว่าเป็นเอกสารที่ทางราชการออกให้เฉพาะบุคคลผู้มีสัญชาติไทย และเป็นเครื่องยืนยันตัวบุคคลที่ถือบัตร รวมถึงสามารถนำไปสู่การมีสิทธิ การทำนิติกรรม และใช้ตรวจสอบบุคคลเพื่อประกอบการออกหนังสือต่างๆ เช่น บัตรประจำตัวผู้ป่วยของโรงพยาบาล ใบอนุญาตขับรถ หนังสือเดินทาง การซื้อโทรศัพท์มือถือ หรือแม้แต่บัตรเครดิตประเภทต่างๆ ที่นิยมใช้กันในวงการของสถาบันการเงิน และการธนาคาร สำหรับในประเทศไทยมีหลักฐานทางประวัติศาสตร์ที่สามารถชี้ชัดได้ว่า คนไทยเริ่มมีการใช้หนังสือยืนยันตัวบุคคลปรากฏอยู่ในพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พ.ศ. 2457 ในรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 5 โดยในมาตรา 90 บัญญัติว่า **“กรรมการอำเภอเป็นพนักงานทำหนังสือเดินทางสำหรับราษฎรในท้องที่อำเภอนั้น จะนำไปมาค้าขายในท้องที่อื่น”** วัตถุประสงค์ของการออกหนังสือเดินทางรับรองราษฎรดังกล่าว เพื่อประโยชน์ของราษฎรโดยตรง เพราะการมีหนังสือเดินทางของทางราชการไว้แสดงตัวบุคคลว่า ตัวเขาเป็นใคร มาจากแห่งหนตำบลใด ย่อมทำให้การเดินทางในต่างท้องที่เป็นไปด้วยความสะดวก และหากเจ้าหน้าที่เกิดความสงสัยขอตรวจค้น ก็สามารถใช้นหนังสือเดินทางที่ออกให้ เป็นหลักฐานยืนยันและพิสูจน์ได้ว่า เป็นคนบริสุทธิ์ที่ทางราชการรับรองแล้ว ไม่ได้เป็นพวกมิจฉาชีพหรือพวกโจรแต่อย่างใด หนังสือเดินทางจึงเป็นที่รู้จักกันอย่างแพร่หลายในสมัยนั้น และเหมาะสมกับสภาพกาลเวลาของสังคมเมื่อประมาณ 80 ปีที่

แล้ว ความสำคัญของหนังสือเดินทางตามกฎหมายลักษณะปกครองท้องที่ จึงไม่ต่างไปจากความสำคัญของบัตรประจำตัวประชาชนในปัจจุบัน ผลของการออกหนังสือเดินทางสำหรับราษฎรตาม พ.ร.บ. ลักษณะปกครองท้องที่ พ.ศ. 2457 ทำให้ทางราชการเห็นความจำเป็นที่จะต้องทำเอกสารเป็นหลักฐาน เพื่อแสดงว่าใครคือใคร อยู่ที่ไหน รูปพรรณเป็นอย่างไร เพื่อประโยชน์ในการปกครองท้องที่และการควบคุมราษฎรของทางราชการ รวมทั้งประชาชนจะได้รับประโยชน์ในการติดต่อซึ่งกันและกันโดยเฉพาะการทำมาค้าขาย ดังนั้น ในปี พ.ศ. 2486 รัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล รัชกาลที่ 8 รัฐบาลโดยการนำของจอมพล ป.พิบูลสงคราม นายกรัฐมนตรี ได้เสนอออกกฎหมาย ว่าด้วยบัตรประจำตัวประชาชนขึ้นมาบังคับใช้เป็นการเฉพาะครั้งแรก เรียกว่า **“พระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พุทธศักราช 2486”** นับเป็นกฎหมายฉบับแรกที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนให้แก่คนไทย

ด้วยความที่บัตรประชาชนมีความสำคัญดังกล่าว ทำให้หน่วยงานต่างๆ แสวงหาวิธีให้บัตรประจำตัวประชาชนเป็นบัตรที่สามารถบันทึกข้อมูลต่างๆ ในบัตรได้ จนนำไปสู่การออกแบบและทำบัตรประจำตัวประชาชนอิเล็กทรอนิกส์แบบบอเนกประสงค์ หรือ **สมาร์ทการ์ด (Smart Card)** ซึ่งมีความแข็งแรงทนทาน รายการในบัตรมีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ เพื่อให้สามารถใช้งานได้อย่างสากล มีไอซี ชิพ (IC Chip) สำหรับจัดเก็บข้อมูลจากหลายหน่วยงาน พร้อมลายพิมพ์นิ้วมือเจ้าของบัตร เพื่อใช้พิสูจน์ยืนยันตัวบุคคลในการขอรับบริการต่างๆ รวมถึงมีสัญลักษณ์สำหรับตรวจสอบป้องกันการปลอมแปลงบัตรอีกด้วย นอกจากนี้ บัตรประชาชนสมาร์ทการ์ด ยังมีประโยชน์ในการใช้บริการผ่านทางอินเทอร์เน็ต เพื่อตรวจข้อมูลของตนเองได้อีกด้วย

จากการที่ได้ติดตามข่าว ทำให้ทราบว่า ประชาชนที่ถือบัตรใบเหลืองอยู่มีจำนวนมากถึง 4,000,000 คน กระจายอยู่ตามอำเภอห่างไกลจำนวน 200 แห่ง และก่อนที่รัฐบาลจะโดนอภิปรายไม่ไว้วางใจนี้ เมื่อวันที่ 1 มีนาคม พ.ศ. 2554 ที่ผ่านมา นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ นายกรัฐมนตรี ได้สอบถามถึงความคืบหน้าเกี่ยวกับเรื่องบัตรประชาชนสมาร์ทการ์ดกับรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้อง จนทำให้นายสุเทพ เทือกสุบรรณ รองนายกรัฐมนตรีฝ่ายความมั่นคง ต้องเรียกกระทรวงมหาดไทย กระทรวงวิทยาศาสตร์ เเร่งหาแนวทางแก้ไข เพื่อให้ได้ข้อยุติเรียบร้อยโดยเร็ว โดยกระทรวงมหาดไทยได้มีหนังสือถึงกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (ICT) ว่า ได้เห็นชอบในคุณสมบัติของบัตรตามกฎหมายกระทรวงที่กระทรวงมหาดไทยได้ออกใหม่ ในขณะที่กระทรวงไอซีที และกระทรวงวิทยาศาสตร์ จะเป็นผู้ตรวจสอบคุณภาพบัตร ก่อนจะส่งมอบให้กระทรวงมหาดไทยนำไปกระจายให้ประชาชนเอาบัตรเหลืองมาเปลี่ยน เป็นบัตรประชาชนตัวจริงได้ นายธานี รัตนศิริปะชะนะ รองปลัดกระทรวงไอซีที กล่าวว่า ขั้นตอนบัตรสมาร์ทการ์ด ได้ผ่านกระบวนการทุกขั้นตอนเสร็จเรียบร้อยแล้ว และประชาชนที่ถือบัตรเหลืองขนาดเท่ากระดาษ A4 จะได้ใช้ในช่วงเดือนมีนาคม พ.ศ. 2554 นี้ จำนวน 300,000 ใบ ทางด้านนายชวรัตน์ ชาญวีรกูล รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย กล่าวว่า จะทยอยกระจายบัตรประชาชนสมาร์ทการ์ดถึงมือประชาชนในวันที่ 11 มีนาคม พ.ศ. 2554 นี้ โดยจะกระจายให้สำนักงานทะเบียนทั่วประเทศ 1,078 แห่ง และภายในเดือนมีนาคม จะออกบัตรสมาร์ทการ์ดให้กับประชาชนที่ถือใบเหลืองได้ประมาณจำนวน 1,500,000 คน เดือนเมษายนอีก 1,500,000 คน และจะออกได้ครบทั้งหมดภายในเดือนพฤษภาคม พ.ศ. 2554 นับเป็นข่าวดีสำหรับประชาชนที่บัตรใบเหลืองอยู่ จะได้ใช้บัตรประชาชนสมาร์ทการ์ดเสียที หากนโยบายรวมถึงกำหนดการในการออกบัตรประชาชนสมาร์ทการ์ดนี้ สามารถดำเนินการตามเป้าหมายที่วางไว้ได้จริง คงจะช่วยบรรเทาทุกข์ของประชาชนที่ยังไม่มีบัตรนี้ได้มากทีเดียว.

